

ชั้นสุตรประวัติศาสตร์ เมื่อคราวสวรรคต ในหลวงอานันท์

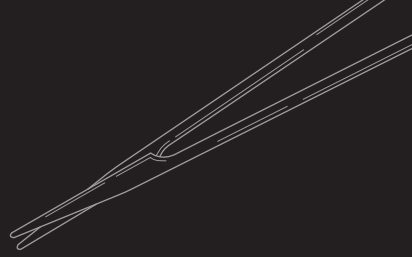
รศ. (พิเศษ) นพ. เอกชัย โควาวิสารัช เขียน
ศ. ดร. นิยะดา เหล่าสุนทร คำนิยม
กษิติศ อนันตนาธร บรรณาธิการ

ฉบับพิเศษ
ศิลปวัฒนธรรม

งานเขียนเชิงวิเคราะห์
ที่กล่าวถึงจรรยงไปว่า
สาเหตุแห่งการสวรรคตคืออะไร

ชั้นสุตรประวัติศาสตร์
เมื่อคราวสวรรคตในหลวงอานันท์

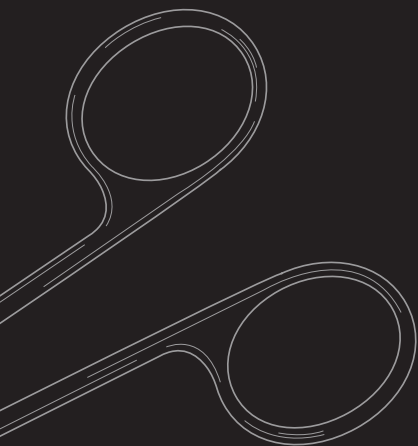

ฉบับพิเศษ
ศิลปวัฒนธรรม

ชั้นสูตรประวัติศาสตร์ เมื่อคราวสวรรคตในหลวงอานันท์

รศ. (พิเศษ) นพ. เอกชัย โคควาวีสารัช

ราคา 330 บาท

ฉบับพิเศษ
ศิลปวัฒนธรรม

ชั้นสูตรประวัติศาสตร์ เมื่อคราวสวรรคตในหลวงอานันท์

• รศ. (พิเศษ) นพ.เอกชัย โคควาวีสารัช เขียน

กษิติศ อนันท์นาธร บรรณาธิการ

พิมพ์ครั้งแรก : มีนาคม 2569

ราคา 330 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

เอกชัย โคควาวีสารัช.

ชั้นสูตรประวัติศาสตร์ เมื่อคราวสวรรคตในหลวงอานันท์.

กรุงเทพฯ : มติชน, 2569. 272 หน้า.

1. อานันท์มหิตล, พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา, 2468-2489.
2. ไทย -- ประวัติศาสตร์ -- กรุงรัตนโกสินทร์ -- รัชกาลที่ 8. I. ชื่อเรื่อง.

959.3061

ISBN 978-974-02-2013-8

สำนักพิมพ์มติชน | www.matchonbook.com

- ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคะนาท, สุพจน์ แจ่มเร็ว
- ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ : มณฑล ประภากรเกียรติ
- รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : ประภาพร ประเสริฐโสภากา, หทัยชนก ชิวโมกข์
- บรรณาธิการอาวุโส : สุภชัย สุชาติสุทธธรรม
- บรรณาธิการบริหาร : ปิยวัฒน์ สีแดงสูง
- หัวหน้ากองบรรณาธิการ : พิรณัฐ เปี่ยมศักดิ์สันติ
- พิสูจน์อักษร : ปารดา เทชนา
- กราฟิกเลย์เอาต์ : อรอนงค์ อินทรอุดม
- ศิลปกรรม : จิรชยา แชนไว้ว
- ออกแบบปก : ภัสราภรณ์ ทองพงษ์นิยม
- ประชาสัมพันธ์และการตลาด : ศศธร ณ ตะกั่วทุ่ง, ณัฏชา เชี่ยวกุล,
ไบนินสา ศรีสิงห์, อรจิรา ว่องรัตนะไพศาล

สั่งซื้อหนังสือจำนวนมากในราคาพิเศษ
ติดต่อที่ บริษัทงานดี จำกัด
โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3353

MATCHON
PREMIUM
PRINT

ฝ่าย MATICHON PREMIUM PRINT

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)

รับผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเภท

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2419, 2424

email: print.matchon@gmail.com

 Matchon Premium Print

ในกรณีที่หนังสือมีข้อผิดพลาดจากการพิมพ์
เช่น หน้าขาดหาย หน้าซ้ำ หน้าสลับ เข้าเล่มกลับหัว
กรุณาติดต่อมาที่ email: matchonbook.sales@gmail.com
หรือ inbox matchonbook เพื่อขอเปลี่ยนแปลงใหม่

จัดทำโดย : บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล

ประชาชนิเวณศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1235

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชน 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาชนิเวณศน์ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2000, 2108

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน)

12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาชนิเวณศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3350-3360

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co., Ltd.

12 Tethsabannaruean Rd., Prachanivate 1,

Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

 matchonbook @matchonbook @MatchonBooks

 @matchonbook @matchonbooks matchonbook

สารบัญ

ชั้นสุตรประวัติศาสตร์ เมื่อคราวสวรรคตในหลวงอานันท์

คำนิยม	(8)
คำนำผู้เขียน	(10)
1 พระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร	2
2 สถานการณ์การเมืองไทยในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 ถึงรัฐประหาร พ.ศ. 2490	16
3 เส้นเวลาเหตุการณ์วันสวรรคต 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489	40
4 พยานหลักฐานและเหตุการณ์สำคัญในการช่วยวินิจฉัย สาเหตุแห่งการสวรรคตในหลวงอานันท์	56
5 สาเหตุแห่งการสวรรคตในหลวงอานันท์: อุบัติเหตุ	124
6 สาเหตุแห่งการสวรรคตในหลวงอานันท์: ถูกลอบปลงพระชนม์	144
7 สาเหตุแห่งการสวรรคตในหลวงอานันท์: ทรงปลงพระชนม์พระองค์เอง	184
8 สาเหตุแห่งการสวรรคตในหลวงอานันท์ ที่มีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุด	218

<i>บรรณานุกรม</i>	234
<i>ภาคผนวก</i>	239
1 คณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคต	240
2 คณะกรรมการฝ่ายการแพทย์	244
3 สรุปคำพิพากษาศาลต่างๆ	250
<i>คำกราบขออภัย</i>	257
<i>ประวัติผู้เขียน</i>	259

คำนิยม

ชั้นสุตรประวัติศาสตร์ เมื่อคราวสวรรคตในหลวงอานันท์

กรณีสวรรคตในรัชกาลที่ 8 เป็นประเด็นที่คนไทยให้ความสนใจตลอดมา นับแต่วันที่เกิดเหตุ แม้มาถึงปัจจุบันนี้ ความรู้สึกนั้นก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง มีหนังสือหลายเล่มที่นำเสนอเรื่องนี้ตลอดมา และหนังสือของคุณหมอเอกชัย โควาวิสารัช ก็เป็นหนึ่งในจำนวนนั้น แต่ที่จะต่างจากหนังสืออื่นๆ ที่ได้ปรากฏในบรรณพิภพ คือ วิธีการเขียนและประเด็นที่นำเสนอ

คุณหมอเอกชัยเป็นนักวิทยาศาสตร์ เป็นนายแพทย์ที่รู้จักนำเสนอข้อมูลอย่างมีน้ำหนักที่น่าเชื่อถือ โดยมอบให้ผู้อ่านใช้วิจารณญาณตัดสินเอาเองว่าสมควรจะเป็นไปได้หรือไม่ ประเด็นที่สำคัญที่ผู้เขียนนำเสนออยู่ที่บทที่ 7 ที่ว่าด้วยสาเหตุแห่งการสวรรคตในหลวงอานันท์ บุคคลสำคัญที่คุณหมอนำมากล่าวถึงก็คือ นางสาวมาริสัน เพอร์รารี ที่คนไทยส่วนใหญ่ไม่รู้จัก หรือที่รู้จักก็แทบจะลืมชื่อของเธอไปอย่างสิ้นเชิง ทั้งๆ ที่ประเด็นของหนังสือเล่มนี้เกี่ยวข้องกับเธอ มิใช่น้อย (กล่าวตามข้อมูลของผู้เขียน)

ข้อที่น่าชื่นชมสำหรับผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ก็คือ การให้ผู้อ่านใช้การวิเคราะห์ของตนเอง โดยไม่บีบบังคับที่จะต้องให้เชื่อตามตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างความน่าสนใจให้แก่ผู้อ่านอย่างยิ่ง นับว่าผู้เขียนมีชั้นเชิง ในการนำเสนอข้อมูลมิใช่น้อย

หนังสือหลายเล่มของผู้เขียนแสดงถึงพัฒนาการทางความคิดที่ลุ่มลึก กล้าที่จะทำงานที่มีความริเริ่ม ไม่ซ้ำกับใคร ทำหายสติปัญญาของผู้อ่าน และมีการพัฒนาวิธีการเขียนที่สนุกสนานไม่เบื่อหน่าย

ดิฉันคงไม่มีคำอวยพรใดๆ ที่จะมอบให้คุณหมอผู้มีวิริยะเสมา มา นอกจาก ขอให้เธอมีกำลังใจผลิตผลงานที่มีคุณภาพต่อไป เพื่อสร้างพุทธิปัญญาให้แก่คนไทยที่จะได้เสพงานที่งดงามในบรรณพิภพตลอดไป

ศ. ดร. นียะดา เหล่าสุนทร

ราชบัณฑิต

คำนำผู้เขียน

ชั้นสูตรประวัติศาสตร์ เมื่อคราวสวรรคตในหลวงอานันท์

เมื่อครั้งที่หนังสือชุด “ชั้นสูตรประวัติศาสตร์” เล่มแรก คือ ชั้นสูตรประวัติศาสตร์ เมื่อคราวสวรรคต และเล่มที่ 4 คือ ชั้นสูตรประวัติศาสตร์ ไชยปริศนาเหตุสิ้นพระชนม์ ออกสู่ท้องตลาด มีคำถามที่ได้รับจากผู้อ่านอยู่เรื่อยๆ คือ มีเรื่องในหลวงอานันท์ รัชกาลที่ 8 ด้วยหรือไม่ ผมได้แต่ตอบว่า เนื่องจากมีความซับซ้อนในการสวรรคตของพระองค์ ซึ่งไม่ได้มีเหตุจากพระโรครธรรมดา จึงทำให้ยากต่อการชั้นสูตร คงต้องรอข้อมูลหลักฐานที่มากกว่านี้จึงจะเขียนได้ โดยบัดนี้ผมคิดว่ามีเพียงพอต่อการชั้นสูตรแล้ว จึงเป็นที่มาของชั้นสูตรประวัติศาสตร์ เมื่อคราวสวรรคตในหลวงอานันท์ เล่มนี้

กรณีสวรรคตในหลวงอานันท์ รัชกาลที่ 8 เป็นเหตุการณ์สูญเสียครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไทยที่ก่อให้เกิดความโศกเศร้าของมวลพสกนิกรทั้งแผ่นดิน และตราบนานปัจจุบันนี้ก็ยังไม่ผู้หนึ่งผู้ใดสามารถวินิจฉัยสาเหตุแห่งการสวรรคตของพระองค์ได้กระจ่างชัด โดยปราศจากข้อสงสัยเลย

ในตลาดหนังสือ มีหนังสือเกี่ยวกับกรณีสวรรคตในหลวงอานันท์อยู่มากมาย หากแต่ว่าส่วนใหญ่มักเขียนในรูปแบบรายงานเหตุการณ์ตั้งแต่ก่อนและหลังสวรรคต การสอบสวนของกรรมการสอบสวนพฤติการณ์การเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันท์มหิตลหรือที่เรียกกันว่า “ศาลกลางเมือง” คำพิพากษาศาลอาญา ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา มีน้อยเล่มที่เขียนในเชิงวิเคราะห์ และกล่าววินิจฉัยลงไปว่า สาเหตุแห่งการสวรรคตคืออะไร

หลังจากที่ผมได้มีโอกาสอ่านหนังสือเกี่ยวกับกรณีสวรรคตมาเกือบทุกเล่ม โดยบางเล่มอ่านหลายเที่ยว ร่วมกับประสบการณ์ที่เคยเขียนชั้นสูตรประวัติศาสตร์ เมื่อคราวสวรรคต และชั้นสูตรประวัติศาสตร์ ไชยปริศนาเหตุสิ้นพระชนม์ ทำให้ผมมั่นใจที่จะนำเสนอหนังสือเล่มนี้ที่ได้นำเสนอข้อมูลและแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ผสมผสานกับศาสตร์อื่นๆ อย่างที่เคยกระทำมา เพื่อทำความจริงให้ประจักษ์ โดยมีความถูกต้องมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ในท้ายสุดนี้ ผมขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร. นิยะดา เหล่าสุนทร ราชบัณฑิต อาจารย์ที่เคารพของผม ที่เมตตาตอบคำถามอันทรงเกียรติที่ทำให้เห็นคุณค่าของหนังสือเล่มนี้ สำนักพิมพ์มติชนที่อนุญาติให้ตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้สู่บรรณพิภพ อาจารย์กษิติศ อนันทนารถ ที่เมตตาเป็นบรรณาธิการเล่มให้กับผมในครั้งนี้ และนางอรชร นายจรัญพัฒน์ นางสาวอมราลักษณ์ โควาวีสารัช ภรรยา และบุตรของผมที่เป็นทั้งขวัญและกำลังใจแก่ชีวิตผมเสมอมา

ด้วยจิตคารวะ

รศ. (พิเศษ) นพ. เอกชัย โควาวีสารัช

อาจารย์ประจำคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

มีนาคม 2569

ชั้นสุตรประวัติศาสตร์
เมื่อคราวสวรรคตในหลวงอานันท์

1

พระราชประวัติ
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระอัฐมรามาธิบดินทร

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร (ในหนังสือนี้ผู้เขียนขอเรียกพระนามพระองค์ว่า ในหลวงอานันท) เป็นพระโอรสพระองค์แรกของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันอาทิตย์ที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2468 ปีฉลู ณ เมืองไฮเดลแบร์ค (Heidelberg) ประเทศเยอรมนี มีสมเด็จพระเชษฐภคินี คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี และสมเด็จพระอนุชา คือ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9

ในขณะนั้นสมเด็จพระบรมราชชนกทรงดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการ กรมมหาวิทยาลัย และเนื่องจากมีพระสุขภาพพลานามัยไม่ค่อยดี แพทย์จึงแนะนำให้ไปอยู่สถานที่ที่มีอากาศเย็นๆ สมเด็จพระภรรยาฯ ยานาทนเรนทรทรงแนะนำให้ไปพบแพทย์ที่เมืองไฮเดลแบร์ค แพทย์ที่นั่นได้ตรวจดูและกราบทูลว่าพระอาการไม่เป็นอะไรมากนัก ถ้าระวังพระองค์ดีๆ ก็ยังจะทรงงานได้และเรียนต่อได้ด้วย พระองค์ตั้งพระทัยอยากจะเรียนแพทย์ต่อ จึงเสด็จไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา อีก 2 ปี จนสำเร็จหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต และเสด็จกลับประเทศไทยเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2471 ในหลวงอานันทประทับอยู่กับสมเด็จพระบรมราชชนกโดยตลอด

ภาพที่ 1.1 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร

ภาพที่ 1.2 สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ภาพที่ 1.3 ครอบครัวมหิดล

ต่อมา สมเด็จพระบรมราชชนกเสด็จไปทรงงานเป็นแพทย์ฝึกหัดที่โรงพยาบาลแมคคอร์มิค จังหวัดเชียงใหม่ หลังจากทรงงานเพียง 3 สัปดาห์ก็ทรงพระประชวรและเสด็จกลับมารักษาต่อที่พระนครอีกประมาณ 4 เดือน จนสิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2472 ด้วยพระโรคฝีปูดตั้งยอดอกเสบในพระยกนะ (ตับ)¹

พ.ศ. 2473 ในหลวงอานันททรงเข้าเรียนชั้นอนุบาล 1 ของโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย

พ.ศ. 2475 ในหลวงอานันททรงเข้าเรียนชั้นประถมปีที่ 1 ของโรงเรียนเทพศิรินทร์ โดยทรงเรียนเพียงครึ่งวัน ส่วนตอนบ่ายทรงพักผ่อน เพราะไม่ทรงแข็งแรงนัก ในระยะนั้นพระองค์ทรงรับการสอนข้อธรรมง่ายๆ ที่ปฏิบัติได้ เช่น ว่า เมื่อมีถุงมาเกาะ อย่าไปตบ ให้เอามือลูบให้มันบินหนีไปเสีย

เนื่องจากในหลวงอานันทไม่ทรงแข็งแรงนักมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ประกอบกับสภาพบ้านเมืองไม่สงบเรียบร้อยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 โดยมีข่าวอยู่เนืองๆ ว่า เกิดความขัดแย้งระหว่างพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกับรัฐบาลคณะราษฎร สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า จึงทรงเห็นเป็นโอกาสดีที่จะส่งพระราชชนัดดาของพระองค์ให้เสด็จไปศึกษาและรักษาสุขภาพพลานามัยที่ต่างประเทศ โดยสมเด็จพระราชชนนีทรงเลือกไปสวีเดนแลนด์ ประเทศที่พระองค์ทรงชื่นชอบตั้งแต่เมื่อครั้งทรงไปอันนิมูนกับสมเด็จพระบรมราชชนก

พระราชจริยาวัตรเมื่อทรงพระเยาว์ ขณะทรงศึกษา ณ โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัยและโรงเรียนเทพศิรินทร์ ถูกสะท้อนให้เห็นโดยพระอาจารย์ ดังนี้²

- มีพระสติปัญญาปฏิภาณอันเฉียบแหลม ทรงมีความสังเกตจดจำแม่นยำเป็นอย่างดี
- มีพระราชหฤทัยกว้างขวาง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- มีพระมารยาทเรียบร้อย ละมุนละม่อม
- เอาพระราชหฤทัยใสในการเรียนเป็นอย่างดี ทรงทำการบ้านตามที่ครูสั่งมิได้ขาด

- สนพระราชหฤทัยในการกีฬา และการจัดระเบียบแถว ทรงปฏิบัติด้วยวินัยอันดี โปรดเล่นวิ่งไล่จับ อย่างที่เรียกว่า “โปลิศจับขโมย”

วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2476 ทรงเข้าศึกษาที่โรงเรียนเมียร์มองต์ (Ecole Miremont) ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมเล็กๆ ในสวิตเซอร์แลนด์

เดือนธันวาคม พ.ศ. 2476 ในหลวงอานันท์ทรงพระประชวรเป็นพระโรคสุกใส

วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2477 (ปฏิทินเก่า) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ

วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2477 (ปฏิทินเก่า) สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในการอัญเชิญพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล ขึ้นครองราชย์ตั้งแต่วันที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติเป็นต้นมา

เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2478 ในหลวงอานันท์และสมเด็จพระอนุชาเสด็จเข้าศึกษาที่เอกอลนูแวลเดอลาซุอิสโรม็องต์ (Ecole Nouvelle de la Suisse Romande) ซึ่งเป็นโรงเรียนราษฎรที่มีการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลแบบมอนเตสซอรี 1 ชั้น และชั้นธรรมดา 9 ชั้น โดยในหลวงอานันท์ทรงเข้าเรียนชั้น 2 ในขณะที่สมเด็จพระอนุชาทรงเข้าเรียนชั้นอนุบาล โรงเรียนนี้รับนักเรียนไป-กลับ ทั้งหญิงและชาย แต่นักเรียนประจำรับเฉพาะชายเท่านั้น โดยใน 1-2 ปีสุดท้ายของแต่ละพระองค์ สมเด็จพระราชชนนีโปรดให้ในหลวงอานันท์และสมเด็จพระอนุชาทรงเป็นนักเรียนประจำเพื่อจะได้ช่วยเหลือพระองค์เป็น³

เดือนมกราคม พ.ศ. 2480 (ปฏิทินเก่า) ในหลวงอานันท์ทรงพระประชวรเป็นพระโรคคางทูม แต่เป็นแบบไม่รุนแรง คือไม่มีพระปรอทและทรงเจ็บเล็กน้อย

วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2481 คณะรัฐมนตรีมีหนังสือเชิญเสด็จสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนิวัตพระนครเป็นการชั่วคราว นับเป็นครั้งแรกหลังจากที่เสด็จขึ้นครองราชย์ ในหลวงอานันท์และคณะเสด็จถึงพระนครโดยเรือชื่อมีโอนีย (Meonia) ของบริษัทอีสต์เอเชียติก (The East Asiatic Company) เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2481 โดยมีพระราชกรณียกิจโดยย่อ คือ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงนมัสการพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร⁴ ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และทรงแสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะ เสด็จพระราชดำเนินไปงานฉลอง

8 ชันสูตรประวัติศาสตร์
เมื่อคราวสวรรคตในหลวงอานันท์

รัฐธรรมนูญ ๓ พระราชอุทยานสราญรมย์ เสด็จพระราชดำเนินไปโรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์และสถานเสาวภา เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานธงประจำ
ยุวชนนายทหาร ๓ ท้องสนามหลวง นอกจากพระราชกรณียกิจดังกล่าวแล้ว
ยังเสด็จพระราชดำเนินไปที่วัดอีกหลายแห่งเป็นการส่วนพระองค์ เช่น วัดเทพ
ศิรินทราวาส วัดบวรนิเวศวิหาร วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ฯลฯ และเสด็จ
พระราชดำเนินกลับโลซานน์เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2481 (ปฏิทินเก่า)

วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2486 พระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาระดับมัธยม
ศึกษาจากเอกอลนุแวลเดอลาซุอิสโรมม็องด์

เดือนตุลาคม พ.ศ. 2486 ในหลวงอานันท์เสด็จเข้าศึกษาในคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยโลซานน์ ที่ซึ่งหนึ่งในพระสหายร่วมคณะและชั้นปี คือ นางสาว
มารีลิน เฟอร์รารี^๖ ซึ่งจะกล่าวถึงพระสหายคนนี้ต่อไปในภายหลังอีกครั้งหนึ่ง

เนื่องจากในหลวงอานันท์จะทรงบรรลุประชาชนิติภาวะในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2488 นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในขณะนั้น ได้ส่งโทรเลขถวายแด่ในหลวงอานันท์ ลงวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2488 เพื่อกราบบังคมทูลให้พระองค์ทรงทราบและขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตอัญเชิญเสด็จนิวัตพระนคร เพื่อจะได้ทรงปกครองแผ่นดินตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ เนื่องจากตำแหน่งผู้สำเร็จราชการของตนจะสิ้นสุดในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2488 แต่พระองค์มีพระราชโทรเลขตอบนายปรีดี พนมยงค์ว่าจะทรงขอโอกาสศึกษาให้จบหลักสูตรชั้นปริญญาเอกก่อน จึงจะเสด็จนิวัตพระนครเป็นการถาวร โดยใช้เวลาอีกประมาณ 2 ปีครึ่ง โดยจะเสด็จนิวัตพระนครเป็นการชั่วคราวสักหนึ่งครั้งก่อนสำเร็จการศึกษาตามแผนที่ตั้งพระราชหฤทัยไว้

ในหลวงอานันท์พร้อมด้วยสมเด็จพระอนุชาและสมเด็จพระราชชนนี เสด็จนิวัตประเทศไทยในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2488 โดยเครื่องบินพระที่นั่งที่รัฐบาลอังกฤษจัดถวาย

พระราชกรณียกิจของในหลวงอานันท์ในการเสด็จนิวัตพระนครครั้งที่ 2 โดยย่อ มีดังนี้^๗

วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2488 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ นายปรีดี พนมยงค์ ดำรงตำแหน่งรัฐบุรุษอาวุโส

วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2489 เสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจพลสวนสนามกองทหารสัมพันธมิตร

วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2489 เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานปริญญาบัตร ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นครั้งแรกในรัชกาลนี้

วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2489 เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานปริญญาบัตร ณ หอประชุมราชแพทยาลัย ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (แพทย์ศิริราชรุ่น 51) โดยทรงพระราชปรารภให้มีการผลิตแพทย์เพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลทำให้เกิดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในอีก 1 ปีต่อมา (วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2490)

วันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2489 เสด็จพระราชดำเนินไปสุเหร่าของอิสลามิกชน ณ เชิงสะพานเจริญพาศน์

วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2489 พระราชทานน้ำพระมหาสังข์ในพิธีเสกสมรสของหม่อมเจ้าปิยะรังสิต รังสิต และหม่อมเจ้าวิภาวดี รัชนี้

วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2489 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และทรงเปิดสภาผู้แทนราษฎรในคราวเดียวกัน

ในช่วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2489 พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนประชาชนในภาคกลางหลายจังหวัด เช่น อำเภอบางบาล จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี

วันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2489 เสด็จพระราชดำเนินไปจังหวัดฉะเชิงเทรา พร้อมด้วยสมเด็จพระอนุชา ขุนธรรมรัฐธรรมาทร (ธรรมรัฐ โรจนสุนทร) ผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้นได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระแสงราชศัสตรา ซึ่งพระองค์ทรงรับและพระราชทานคืนเมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับ อันเป็นการปฏิบัติตามโบราณราชประเพณีที่ถูกยกเลิกไปหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จากนั้นเสด็จประทับบัลลังก์ศาลพิพากษาคดีแม่ลูกอ่อนลักทรัพย์ ศาลตัดสินจำคุก 6 เดือน มีรับสั่งให้รอลงอาญา แต่จำเลยกราบทูลบัลลังก์และทูลว่าทำผิดไปแล้ว ใครจะรับโทษทางกฎหมาย จึงพระราชทานเงินส่วนพระองค์ให้⁷

ปลายเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2489 เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมกิจการของกองทัพหลายแห่ง เช่น ทอดพระเนตรอาวุธที่กรมทหารราบที่ 1 รักษาพระองค์ กรมการทหารสื่อสาร¹ กรมอุทการเรือ ทรงขับเรือยามฝั่ง ทอดพระเนตรการขับเครื่องบินของกองทัพอากาศอังกฤษ โดยนาวาเอก แมคมิลเลน (McMillen) จัดถวาย

วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2489 เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดการประชุมพฤษภาและสภาผู้แทนราษฎร ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2489 เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระอนุชาไปทรงเยี่ยมประชาชนชาวจีนย่านเยาวราชและสำเพ็ง เพื่อเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยกับคนจีนในไทย

ชาวสำเพ็งทำความสะอาดบ้านเรือน ถนนหนทาง เตรียมจัดซุ้มรับเสด็จถึง 7 ซุ้ม ตั้งโต๊ะหมู่บูชา ประดับธงชาติ พ่อค้าชาวจีนร่วมกับพ่อค้าชาวอินเดียถวายของมีค่า เช่น เครื่องกระเบื้อง เครื่องหยก และเงินจำนวน 13,000 บาท ทรงให้ตั้งทุนพ่อค้าถวาย พระราชทานแก่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เพื่อใช้เก็บดอกผลแก่ผู้ป่วยอนาถา เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมโรงพยาบาลเทียนอันที่สามแยก และสมาคมพาณิชย์จีนที่สาทร พักเสวยพระกระยาหารกลางวันซึ่งจัดโดยสมาคมจีนเซี่ยงหวย ซึ่งที่นี่พระองค์ประจวบพระนาภี (ท้อง) จนต้องเสด็จเข้าห้องสงรง แต่ยังคงเสด็จพระราชดำเนินต่อไปทรงเยี่ยมโรงพยาบาลหัวเฉียวของมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ประจวบพระนาภีอีกครั้ง (ท้องอืด อาหารไม่ย่อย ท้องเสีย) ระหว่างเสด็จพระราชดำเนินมีรับสั่งปวดพระนาภี⁸

วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2489 มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยจัดการแสดงของนักเรียนตาบอดถวายทอดพระเนตร ณ โรงละครที่สวนศิวาลัย ในพระบรมมหาราชวัง

วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2489 เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระอนุชาไปทรงเยี่ยมพสกนิกรที่บางเขน และทรงหว่านข้าวลงบนผืนแผ่นดินไทย ณ แปลงนาทางด้านเหนือวัดพระศรีมหาธาตุ

ขณะเสด็จพระราชดำเนินมีอาการประชวรพระนาภี ประจวบพระวาโย (เป็นลม) และทรงพระอาเจียน จนนายชิต สิงหเสนี ต้องนำพระโอสถถวาย

และพระราชกรณียกิจสุดท้าย คือ การเสด็จพระราชดำเนินไปมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เสด็จพระราชดำเนินไปมัสยิด และทรงเยี่ยมประชาชนที่ตำบลบางเขน มีรับสั่งปวดพระนาภี ประชวรพระวาโย และทรงพระอาเจียนอีก⁹

วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2489 มีรับสั่งให้นายปรีดี พนมยงค์ เข้าเฝ้า ทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อถามความสมัครใจการเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยนายปรีดี พนมยงค์ ทูลรับที่จะเป็นนายกรัฐมนตรี

วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2489 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ แต่งตั้งนายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี อันเป็นพระบรมราชโองการ สุดท้ายของพระองค์¹⁰

สำหรับพระอาการประชวรของในหลวงอานันท์ในวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2489

- ตอนเช้าเสวยพระกระยาหารได้ปกติ
- ตอนกลางวันเสวยพระกระยาหารกลางวันพร้อมกับสมเด็จพระราชชนนี และสมเด็จพระอนุชา
- หม่อมเจ้านักขัตรมงคล ซึ่งเข้าเฝ้าฯ ในหลวงอานันท์ประมาณ 11.00 น. ประมาณครึ่งชั่วโมง เพื่อถวายบังคมลาไปเป็นอัครราชทูตประจำกรุงลอนดอน สังเกตเห็นพระราชอิริยาบถเข้มขึ้นเป็นปกติ¹¹
- 13.00 น. นายบุศย์ ปัทมศริน ให้การต่อศาลอาญาว่า ในหลวงอานันท์ ทรงพระอาเจียนในห้องทรง¹²
- 17.00 น. สมเด็จพระราชชนนีทรงให้ตามหลวงนิത്യเวชชวิศิษฎ์ (นิത്യ เปาเวทย์) มาตรวจพระอาการของในหลวงอานันท์ พระองค์มีรับสั่งว่าทรงพระคลืนไส้ อยากจะอาเจียน หลวงนิത്യฯ ตรวจพบว่า พระชีวหาหนา พระนาภีอืด (ท้องอืด) พระปรอท 99 องศา (ฟาเรนไฮต์) หรือ 37.2 องศาเซลเซียส ได้ทูล สมเด็จพระราชชนนีให้ถวายยาโนวาลีนแก้ไข้ 1 เม็ด ตอนค่ำให้สวนพระนาภี ถวายออกพดลิดอน 2 เม็ด ก่อนบรรทม ในตอนเช้าให้ถวายน้ำมันละหุ่งครึ่งช้อน โต้ะผสมนมสดและบริันดีเล็กน้อย โดยคิดว่า พระอาการประชวรอาจเป็นเพราะอาหารที่ค้างในกระเพาะและลำไส้เป็นพิษ¹³

12 ชันสูตรประวัติศาสตร์
เมื่อคราวสวรรคตในหลวงอานันท์

ในคำให้การของนายชิตต่อศาลกลางเมืองว่า ตนช่วยสมเด็จพระราชชนนี
ถวายสวนล้างพระนาภีเวลา 16.00 น. ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะหลวงนิത്യฯ
มาตรวจในหลวงอานันท์เวลา 17.00 น. กว่าแล้ว

- 19.30 น. ในหลวงอานันท์เสวยพระกระยาหารค่ำเป็นข้าวโอ๊ตกับสมเด็จพระ
พระราชชนนีที่ห้องทรงพระสำราญ

- ประมาณ 3 ทุ่มกว่าๆ ในหลวงอานันท์เสด็จเข้าพระที่¹⁴

วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 เวลาประมาณ 9 นาฬิกาเศษ แต่ไม่ถึง
09.30 น.¹⁵ เสียงปืนดังขึ้น 1 นัดในห้องพระบรรทม ในหลวงอานันท์เสด็จสวรรคต
โดยเหตุต้องพระแสงปืน ณ พระที่นั่งบรมพิมาน

เชิงอรรถ

¹ เอกชัย โควาริสารัช, *ชั้นสูตรประวัติศาสตร์ เมื่อคราวสวรรคต*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: มติชน, 2561), น. 354.

² ซาลี เอี่ยมกระสินธุ์, *ในหลวงอาสน์กับคดียุบปลงพระชนม์* (กรุงเทพฯ: พี.จี., 2517), น. 4.

³ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์, *เจ้านายเล็กๆ-ยุวกษัตริย์*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: วงศ์จร, 2538), น. 162.

⁴ บุญร่วม เทียมจันทร์, *คดีประวัติศาสตร์ลอบปลงพระชนม์ ร.8 (ฉบับสมบูรณ์)* (กรุงเทพฯ: อนิเมทกรุ๊ป, 2551), น. 32.

⁵ Pavin Chachavalpongpun, *Love and death of King Ananda Mahidol of Thailand* (Singapore: Palgrave Macmillan, 2022), pp. 23-24.

⁶ *Ibid.*, p. 34.

⁷ นันทเดช เมฆสวัสดิ์, *สยามยิ่งยง* (กรุงเทพฯ: ที่ปรึกษาด้านยุทธศาสตร์ฟาเซ็ท, 2564), น. 72-79; ปัทมา สิริกุล, *ไขปริศนา กรณีสวรรคตล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 8* (กรุงเทพฯ: เดอ รอม นาราบาย, 2567), น. 243.

⁸ ปัทมา สิริกุล, *ไขปริศนา กรณีสวรรคตล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 8*, น. 248.

⁹ *เรื่องเดียวกัน*, น. 249.

¹⁰ รักชาติ ผดุงธรรม, *เบื้องหลังการสอบสวนคดีสวรรคต ร.8* (กรุงเทพฯ: บางกอกบุ๊ค, 2551), น. 42.

¹¹ คณะกรรมการดำเนินงานฉลอง 100 ปี ชาตกาล นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส ภาคเอกชน, *บันทึกการสอบสวนกรณีสวรรคตรัชกาลที่ 8 (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอาสน์ทมหิตล)*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย, 2547), น. 4.

¹² ปัทมา สิริกุล, *ไขปริศนา กรณีสวรรคตล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 8*, น. 252.

¹³ *เรื่องเดียวกัน*, น. 254.

¹⁴ *เรื่องเดียวกัน*, น. 255.

¹⁵ บุญร่วม เทียมจันทร์, *คดีประวัติศาสตร์ลอบปลงพระชนม์ ร.8 (ฉบับสมบูรณ์)*, น. 188.